

Premagovanje ovir pri cepljenju: sklop končnih priporočil

Za oblikovanje učinkovitih programov cepljenja je potreben večplasten pristop, ki obravnava številne praktične ovire na področju množičnega cepljenja: logistične, upravne, informacijske ovire in ovire, povezane z omejeno razpoložljivostjo zdravstvenega osebja in storitev, lahko namreč močno omejijo doseganje ciljev glede stopnje precepljenosti.

Sheme opomnikov, mobilne cepilne enote in programi cepljenja v šolah lahko pomagajo odpraviti te ovire in povečati precepljenost.

Naslednja priporočila zagotavljajo okvir za izboljšanje strategij cepljenja ter povečanje njihove učinkovitosti in trajnosti.

Sheme opomnikov

Sheme opomnikov (SMS, e-pošta, digitalna obvestila) pomagajo izboljšati ozaveščenost o programih cepljenja, zmanjšati možnosti, da se na cepljenje pozabi, in obravnavati ovire na področju informacij. Podpirajo lahko tudi izboljšanje ponudbe storitev cepljenja, saj zagotavljajo bolj predvidljivo povpraševanje po cepivih. Podatki iz pilotnih shem opomnikov, ki so bile izvedene v Kataloniji, Murciji in na Hrvaškem, kažejo, da se precepljenost statistično pomembno poveča, kadar se pošiljajo opomniki. Ključni elementi uspeha shem opomnikov so:

- vključevanje sistemov samodejnih opomnikov v upravne podatkovne zbirke,
- ponujanje enostavnega dostopa do informativnih gradiv, npr. prek povezav do uradnih spletišč ali mobilnih aplikacij, vgrajenih v sporočilo opomnika,
- uporaba večjezične komunikacije za zagotavljanje dostopnosti za jezikovne manjšinske skupine,
- vključevanje splošnih zdravnikov v postopke pošiljanja opomnikov, tako da se jim zagotovijo orodja za sledenje cepilnemu statusu njihovih pacientov.

Mobilne cepilne enote

Mobilne cepilne enote lahko pomagajo pri premagovanju geografskih ovir in zagotavljanju priročnosti, saj cepiva pripeljejo v bližino zapostavljenih in težko dostopnih skupnosti, vključno s podeželskimi in zapostavljenimi mestnimi območji. Pilotne mobilne enote v Gornji Avstriji in na območju Skärholmen (Stockholm) so dosegle dobre rezultate pri sodelovanju z ranljivimi mladostniki in starejšimi odraslimi. Izkušnje, pridobljene s pilotnimi enotami, kažejo, da je vpliv mobilnih enot mogoče okrepiti s/z:

- prožnim delovnim časom, tudi nekonvencionalnim delovnim časom v večernih urah in ob koncih tedna,
- sodelovanjem z lokalnimi skupnostmi, tudi prek voditeljev skupnosti, organizacij in vplivnežev,
- vključevanjem večjezičnih zdravstvenih delavcev in zagotavljanjem informacij v več jezikih,
- združevanjem ponudbe več vrst cepiv z drugimi ustreznimi zdravstvenimi storitvami.

Programi cepljenja v šolah

Programi cepljenja v šolah lahko izboljšajo stopnjo precepljenosti, saj zmanjšujejo logistične ovire in ovire zaradi oddaljenosti. Z vključevanjem cepljenja v redne šolske dejavnosti in šolski urnik se lahko zmanjšajo motnje v vsakdanu zaposlenih staršev in zagotovi bolj množično cepljenje. Pilotni projekti, izvedeni v Estoniji

in na Nizozemskem, kažejo, da vključevanje šol v dejavnosti ozaveščanja o cepljenju in lokacija prostorov za cepljenje, ki je bližje šolam, povečujeta sodelovanje družin ter priročnost in dostopnost storitev cepljenja. Uspeh programov cepljenja v šolah je mogoče izboljšati s/z:

- sodelovanjem s starši, tako da se jim zagotovijo jasne in celovite informacije o programih cepljenja, pojasnijo koristi cepljenja in obravnavajo njihove skrbi glede varnosti cepiv,
- racionalizacijo postopkov, npr. z uporabo digitalnih obrazcev za privolitev,
- izvajanjem ciljno usmerjenih, starosti primernih in kulturno občutljivih komunikacijskih strategij, vključno s pripravo informativnih gradiv in izvajanjem informativnih srečanj ter srečanj za vprašanja in odgovore,
- sodelovanjem s šolskimi medicinskimi sestrami, učitelji in šolskimi administrativnimi delavci pri različnih vidikih programa cepljenja.

Oblikovanje prilagojenih in trajnostnih programov

Da bi razvili programe cepljenja, ki so prilagojeni potrebam ciljne populacije in zagotavljajo aktivno sodelovanje, je pomembno, da je oblikovanje programa podkrepljeno s/z:

- temeljito oceno potreb, da bi se zbrali in uredili dokazi o specifičnih potrebah in ovirah, s katerimi se sooča ciljna skupina,
- vzpostavljanjem spodbudnega okolja prek vključevanja, posvetovanja in usklajevanja z deležniki (zdravstvenimi delavci, institucijami, organizacijami, voditelji skupnosti), da se zagotovi enoten pristop,
- sodelovanjem z voditelji skupnosti, vplivneži in »vratarji«, da se spodbudi posredovanje sporočil o cepljenju, pomaga graditi zaupanje in obravnavajo skrbi znotraj skupnosti.

Vključevanje novih programov v obstoječo infrastrukturo in vzpostavljene rutine, zagotavljanje politične in finančne podpore, spodbujanje vključevanja lokalnih akterjev od samega začetka in odgovornosti deležnikov lahko pomaga zagotoviti trajnost praks tudi po izteku pilotne faze. Z izkoriščanjem podpore EU in podpore med državami za organizacijo strukturiranih dejavnosti vzajemnega učenja in izkoriščanjem priložnosti za izmenjavo je mogoče spodbuditi inovacije in omogočiti prenos inovativnih praks v različne vidike.